

27 Ιουνίου 2014

Η εορτή του Άξιον Εστί. (Παταπίου μοναχού Καυσοκαλυβίτου)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Άγιον Όρος](#) / [Γενικά Θέματα](#) / [Θαύματα και θαυμαστά γεγονότα](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Το θαύμα και οι σχετικές με αυτό Διηγήσεις και Εγκωμιαστικοί Λόγοι
Η θεομητορική εορτή του Ἄξιον Εστίν τελείται στις 11 Ιουνίου, στα πλαίσια της εορτής της «Συνάξεως του αρχαγγέλου Γαβριήλ εν τῷ Ἄδειν», σε ανάμνηση του θαύματος που τέλεσε ο Αρχάγγελος ενώπιον της εικόνας της Θεοτόκου βρεφοκρατούσας, η οποία φυλασσόταν στο παντοκρατορινό κελλί της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, γνωστό σήμερα και ως του «Ἄξιον Εστίν», το οποίο βρίσκεται κοντά στην κώχη του χειμάρου Λιβαδογένη, στον σήμερα ονομαζόμενο «Λάκκο του Ἄδειν», στην ευρύτερη περιοχή των Καρυών.

Η ΘΕΟΤΟΚΟΣ ΑΞΙΟΝ ΕΣΤΙΝ.

ΔΙΑ ΧΕΙΡΟΣ ΠΑΤΑΠΙΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ ΚΑΥΣΟΚΑΛΥΒΙΤΟΥ

Σύμφωνα με τη διήγηση του θαύματος, ένας ξένος οδοιπόρος μοναχός εμφανίστηκε σε μοναχό του Κελλίου, ένα απόγευμα Σαββάτου, ενώ ο Γέροντάς του απουσίαζε στο Πρωτάτο για τη συνήθη αγρυπνία. Ο μοναχός δέχθηκε τον ξένο, αν και ήταν αργά το βράδυ, και τον οδήγησε ενώπιον της εικόνας της Θεοτόκου. Εκεί ο ξένος μοναχός έψαλε με εξαίσια μελωδία τον άγνωστο ως τότε ύμνο «Ἄξιον Εστιν ως αληθώς, μακαρίζεις σε την Θεοτόκον, την αιμακάριστον και

παναμώμητον και μητέρα του Θεού ημών», που ουσιαστικά αποτελεί συμπλήρωση του θεομητορικού ύμνου «Την τιμιωτέραν των χερουβείμ και ενδοξοτέραν ασυγκρίτως των σεραφείμ...», που είχε συνθέσει ο άγιος Κοσμάς ο Μελωδός, επίσκοπος Μαΐουμά († 752/754) και ο οποίος ψαλλόταν μέχρι τότε. Έκθαμβος ο μοναχός του ζήτησε να γράψει κάπου τον ύμνο. Μην έχοντας όμως χαρτί προσκόμισε μια πλάκα όπου ο ξένος έγραψε τον ύμνο, σύροντας θαυματουργικά το δάκτυλό του. Στη συνέχεια ο ξένος, που δεν ήταν άλλος από τον αρχάγγελο Γαβριήλ έγινε άφαντος. Επιστρέφοντας ο Γέροντας του κελλίου άκουσε τα γενόμενα και μετέφερε την πλάκα στην κοινή σύναξη των Καρυών και στον Πρώτο, ο οποίος με τη σειρά του την έστειλε στην Κωνσταντινούπολη, με συνοδεία γραμμάτων προς τον Πατριάρχη και τον Αυτοκράτορα. Ο ύμνος αγαπήθηκε και διαδόθηκε έκτοτε σ' όλο τον ορθόδοξο κόσμο. Η εικόνα της Θεοτόκου μεταφέρθηκε κατόπιν στο ναό του Πρωτάτου και τοποθετήθηκε στο σύνθρονο του ιερού Βήματος. Η λιτανεία της εικόνας στις Καρυές, κατά τη δεύτερη ημέρα του Πάσχα, θεωρείται κορυφαία εκδήλωση τιμής προς αυτήν, που καθιερώθηκε κατά τη βυζαντινή περίοδο. Το σωζόμενο τυπικό της λιτανείας χρονολογείται στον 16ο αι. αλλά αποτελεί επεξεργασμένη μορφή παλαιότερου κειμένου, αφού μνημονεύεται στάση της λιτανείας στη μονή Αλυπίου (σημερινό κουτλουμουσιανό κελλί των Αγίων Αποστόλων), που ήδη τον 15ο αι., δεν υφίστατο πλέον ως μονή καθώς και στη μονή του Αγίου Αντωνίου (του Ξύστρη) που υφίστατο ως μονή κατά τη βυζαντινή περίοδο.

Η διήγηση για το θαύμα του Άξιον Εστίν μας έγινε γνωστή από τους συντάκτες του Νέου Μαρτυρολογίου, οι οποίοι δημοσίευσαν το 1799 τόΥπόμνημα «Σεραφείμ του Θυηπόλου, περί του θαύματος του γενομένου υπό του Αρχαγγέλου Γαβριήλ εν τω Αγίω Όρει του Άθω· ήτοι περί του Αρχαγγελικού ύμνου, του, Άξιόν Εστιν». Σύμφωνα με τον όσιο Νικόδημο τον Αγιορείτη, ο οποίος φαίνεται ότι επεξεργάστηκε και επέφερε προσθήκες στο αρχικό κείμενο του ιερομονάχου Σεραφείμ, ο τελευταίος διετέλεσε Πρώτος του Αγίου Όρους περί το 1550. Το κείμενο στην αρχική του μορφή (χωρίς τις προσθήκες του διασκευαστού οσίου Νικοδήμου) βρίσκεται σε αυτόγραφο χειρόγραφο του ιερομονάχου Σεραφείμ και έχει αρχή: «Εις το Άγιον Όρος εις την σκήτην του Πρωτάτου το εν Καραίς, εγγύς ένι λάκκος μέγας Άδης λεγόμενος, ήγουν ύμνος, έχοντος και κελλίον και εις το κελλίον ην ιερομόναχος...». Γράφηκε πιθανότατα πριν το 1516 καθώς η Διήγηση έχει μεταφρασθεί στη ρωσική από τον όσιο Μάξιμο τον Γραικό.

Το διασκευασμένο κείμενο του οσίου Νικοδήμου του Αγιορείτου φαίνεται ότι επεξεργάστηκε την περίοδο 1837-1838 ο καταγόμενος από τη Σύμη ιεροδιάκονος της μονής Αγίου Παντελεήμονος Βενέδικτος († 1840), ο οποίος έπειτα από αίτημα των Εκκλησιαστικών του Πρωτάτου, συνέταξε την ακολουθία του Άξιον Εστίν. Σ αυτήν, στο Συναξάριον, μετά την στ' ωδή, εμπεριέχεται και το «Υπόμνημα περί του

θαύματος του γενομένου υπό του αρχαγγέλου Γαβριήλ εν τω Αγίω Όρει του Άθω, ήτοι περί του Αρχαγγελικού Ύμνου, του Άξιον Εστίν», που στην ουσία είναι ένα νέο κείμενο. Σύμφωνα μ αυτό, το θαύμα συνέβη το έτος 980, κάτι που επαναλαμβάνει και ο μοναχός Ιάκωβος Νεασκητιώτης στο έργο του: «Διήγησις μετ έγκωμίου εις το θαύμα του Αρχαγγέλου Γαβριήλ εν τω άδειν, το, Άξιον Εστίν ως αληθώς», το οποίο αναλύουμε στη συνέχεια (...)

(...) Η Διήγησις μετ έγκωμίου εις το θαύμα του Αρχαγγέλου Γαβριήλ εν τω άδειν, το, Άξιον Εστίν ως αληθώς, παραδίδεται σε δύο αυτόγραφους κώδικες του Ιακώβου Νεασκητιώτου και σ ένα αντίγραφό τους.

I) Κωδ. Αγ. Άννης 156 (ακαταλογογράφητος), του έτους 1848, ιδιόγραφος Ιακώβου Νεασκητιώτου.

φφ. 321α-326α: «Διήγησις μετ έγκωμίου εις το θαύμα του Αρχαγγέλου Γαβριήλ εν τω άδειν, το, Άξιον Εστίν ως αληθώς».

Αρχ. «Ουρανίων αγγέλων η ουσία η άϋλος και ανθρώπων η φύσις η χοϊκή και βρότειος, η γη τε και ο ουρανός ...».

Να σημειωθεί ότι στον ίδιο κώδικα, φφ. 316α-320α, ο Ιάκωβος παραθέτει και την Ακολουθία της εορτής του Άξιον Εστίν.

II) Κωδ. Αγ. Παντελεήμονος 205, έτους 1866, ιδιόγραφος Ιακώβου.

φφ. 2α-7α: «Λόγος μετ έγκωμίου εις την εικόνα της Θεοτόκου, Άξιόν Εστιν. Αναγινωσκομένη εν τω περιωνύμω Ναώ του Πρωτάτου τη Δευτέρα της Διακαινησίμου».

III) Κωδ. Αγ. Παντελεήμονος 206, 19ου αι., όχι δια χειρός Ιακώβου.

φφ. 1α-7α: Διήγηση του θαύματος «εν τω Λάκκω του Άδειν παρά αρχαγγέλου Γαβριήλ».

φ. 2α: «Διήγησις περί του θαύματος του γενομένου δια τον ύμνον Άξιον Εστίν υπό του αρχαγγέλου Γαβριήλ».

Αρχ. «Το ένδοξον τούτο θαύμα εγένετο εν τω Αγίω Όρει του Άθω επί των ευσεβών αυταδέλφων βασιλέων Κωνσταντίνου και Βασιλείου των πορφυρογεννήτων, υιών Ρωμανού του νέου, εν έτει σωτηρίω 980...».

IV) Κώδικας του σιμωνοπετρίτικου κελλίου του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου, αντιγραφέντος το 1853 από τον ιερομόναχο Ναθαναήλ Ζωγραφίτη, που φέρει την επιγραφή: «Ακολουθία της υπερευλογημένης ενδόξου δεσποίνης ημών Θεοτόκου και αιειπαρθένου Μαρίας. Συντεθείσα και φιλοπονηθείσα παρά του σοφωτάτου και αιιδίμου διδασκάλου κυρίου Βενεδίκτου Συμαίου. Νυν δε κατ έφεσιν και αίτησιν του πανοσιωτάτου κυρίου Θεοφυλάκτου Πνευματικού και ενοικούντος εις κελλίον καλούμενον εν τω Λάκκω του Άδειν (ήτοι ψάλλειν), τω όντι πλησίον των Καρεών. Αντεγράφη υπ έμοϋ του ταπεινού εν ιερομονάχοις Ναθαναήλ Ζωγραφίτου, του και αρχιμανδρίτου, υπέρ ου και εύχεσθε οι εντυγχάνοντες, Αθωνήσιν εν έτει σωτηρίω αωνγ' 1853 Ιανουαρίω».

πηγη.ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

Πηγή: fdathanasiou.wordpress.com

